

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.005.06.2020

Pan
Dariusz Polowy
Prezydent Miasta
Racibórz
ul. Króla Stefana Batorego 6
47-400 Racibórz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/073 – Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Racibórz ul. Króla Stefana Batorego 6, 47-400 Racibórz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Polowy, Prezydent Miasta Racibórz, pełniący funkcję od 21 listopada 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Miroslaw Lenk, Prezydent Miasta Racibórz w okresie od 6 grudnia 2006 r. do 21 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020 (do dnia zakończenia kontroli).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Mieczysław Handzel, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/80/2020 z 3 marca 2020 r. 2. Mariusz Krynke, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/79/2020 z 3 marca 2020 r.

(akta kontroli str.1-9)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Miasto prawidłowo realizowało zadania związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych. Dysponowało rzetelną wiedzą na temat posiadanej infrastruktury służącej odprowadzaniu wód opadowych i roztopowych. Rozpoznano potrzeby związane z zagospodarowywaniem wód opadowych i roztopowych, w tym zaplanowano zadania inwestycyjne niezbędne dla poprawy stanu technicznego, jak i ulepszenia sprawności sieci kanalizacji deszczowej. Jednocześnie, w ramach możliwości finansowych Miasta, realizowano wnioski wypływające z przeprowadzonych analiz odnoszących się do gospodarowania wodami opadowymi.

Podejmowano działania dotyczące budowy, rozbudowy lub modernizacji infrastruktury służącej zagospodarowaniu wód opadowych, a środki na ich realizację wydatkowano zgodnie z planem i podpisanymi w tym zakresie umowami z wykonawcami, uzyskując zamierzone efekty. W ramach przygotowań do inwestycji pozyskano wymaganą dokumentację projektową oraz spełniono inne warunki niezbędne do ich przeprowadzenia, uzyskując stosowne uzgodnienia i pozwolenia. Środki na realizację zadań inwestycyjnych objętych szczegółową analizą wydatkowano w sposób oszczędny.

Prezydent Miasta podejmował działania mające na celu ustalenie podmiotów zobowiązanych, na podstawie art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne³, do ponoszenia opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. Miasto posiadało stosowne pozwolenia wodnoprawne i odprowadzało z tego tytułu opłaty określone w art. 270 ust. 11 ww. ustawy.

Miasto było należycie przygotowane do realizacji zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych. W Urzędzie w sposób jasny i precyzyjny przypisano zadania związane z gospodarowaniem wodami opadowymi i roztopowymi zarówno poszczególnym wydziałom Urzędu, jak i pracownikom w nim zatrudnionym, zaś osoby zajmujące się tymi zagadnieniami posiadały odpowiednie kwalifikacje do prawidłowej realizacji przypisanych im obowiązków.

Nadzór nad realizacją zadań związanych z wodami opadowymi i roztopowymi sprawowany był skutecznie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Miasto Racibórz, na dzień 31 marca 2020 r., dysponowało:

- 72 004 metrami kanalizacji deszczowej zamkniętej, która obsługiwała 12,8% powierzchni Miasta⁵;
- 25 rowami (o łącznej długości 6 800 metrów), które obsługiwały 9,2% powierzchni Miasta;

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 310, ze zm.; zwaną dalej: ustawą Prawo wodne.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Sposób wyliczenia: Powierzchnia miasta obsługiwana przez dany rodzaj sieci do powierzchni miasta ogółem.

- 107 rowami melioracyjnymi (57 614 metrów) rowów melioracyjnych, które obsługiwały 53,9% powierzchni Miasta;
- 29 osadnikami szlamu;
- 27 zasuwami na kanalizacji deszczowej;
- 21 separatorami zanieczyszczeń ropopochodnych;
- 9 kratami na wlotach do kanalizacji;
- 2 piaskownikami;
- 2 zbiornikami retencyjnymi;
- jednym suchym zbiornikiem retencyjnym.

W porównaniu do stanu na 1 stycznia 2018 r. przybyło 2 072 metrów kanalizacji deszczowej zamkniętej, jedna zasuwa na kanalizacji deszczowej oraz zbiornik retencyjny.

(akta kontroli str. 1210)

Łączna długość sieci kanalizacji ogólnospławnej, z wykorzystaniem której odbywało się również odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, na dzień 1 stycznia 2018 r., wynosiła 25,3 km, zaś na dzień 31 marca 2020 r. wynosiła 25,4 km.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że infrastruktura sieci kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej na terenie Miasta Racibórz jest w zarządzie Wodociągów Raciborskich Sp. z o.o. W chwili obecnej w administrowaniu przez spółkę znajduje się ok. 175 km kanalizacji sanitarnej oraz 25 km kanalizacji ogólnospławnej. Kolektory ogólnospławne wybudowane zostały na początku ubiegłego wieku i zlokalizowane są tylko w centrum miasta. System sieci kanalizacji ogólnospławnej odprowadza ścieki sanitarne, jak również wody opadowe i roztopowe, do miejskiej oczyszczalni ścieków. Jest to stan zastany i na chwilę obecną, biorąc pod uwagę ogromne koszty inwestycyjne, nie przewiduje się przebudowy (rozdziłu) przedmiotowej kanalizacji na sanitarną i deszczową.

(akta kontroli str. 1210, 1232-1234)

Zadania związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych z terenu miasta wraz z zarządzaniem daną infrastrukturą techniczną zostały przydzielone w zakresie:

- kanalizacji deszczowej - Wydziałowi Komunalnemu,
- rowów i urządzeń melioracyjnych oraz naruszeń stosunków wodnych - Wydziałowi Ochrony Środowiska i Rolnictwa,
- utrzymania rowów przydrożnych - Wydziałowi Dróg Miejskich.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że Miasto przekazało do Wodociągów Raciborskich Sp. z o.o. (dawna nazwa: Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.)⁶ następujące zadania dotyczące wód opadowych i roztopowych:

- zarządzanie kanalizacją ogólnospławną (zadanie statutowe spółki);
- bieżące utrzymanie kanalizacji deszczowej na terenie Miasta (zadanie powierzone na podstawie umowy);
- dokonywanie uzgodnień branżowych w zakresie sieci kanalizacji deszczowej (zadanie powierzone poprzez pełnomocnictwo);
- wydawanie warunków technicznych przyłączania do kanalizacji deszczowej stanowiącej własność Miasta Racibórz na zasadach określonych

⁶ Zwany dalej: Wodociągami Raciborskimi.

w obowiązującym Regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków (zadanie powierzone poprzez pełnomocnictwo);

- dokonywanie uzgodnień dokumentacji projektowej w zakresie sieci kanalizacji deszczowej w imieniu Miasta Racibórz (zadanie powierzone poprzez pełnomocnictwo).

Miasto Racibórz, poza danymi ujętymi w mapach zasadniczych, nie posiadało wiedzy odnośnie do sieci kanalizacji deszczowej będącej własnością podmiotów prywatnych.

(akta kontroli str. 10-95, 111-158, 1132-1134, 1156-1157)

Miasto posiadało pozwolenia wodnoprawne na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do wód dla wszystkich 19 wylotów kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w różnych miejscach na jego terenie (do rzeki Odry, do kanału Ulga, do cieków wodnych, do rowów, do stawów, a część była bezodpływowa) oraz 5 pozwoleń na odprowadzanie wód do ziemi. Opłaty z tego tytułu opisano poniżej w punkcie 1.3.

(akta kontroli str. 111-158)

1.2. W celu zdiagnozowania potrzeb i możliwości związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych oraz w zakresie stanu istniejącej infrastruktury (sieci kanalizacji deszczowej, systemów, w tym urządzeń i instalacji służących retencji, infiltracji wód opadowych i roztopowych, a także opóźniania ich spływu i redukcji zanieczyszczeń) Miasto Racibórz zleciło w 2013 r. podmiotowi zewnętrznemu opracowanie dokumentacji pod nazwą „Koncepcja gospodarowania wodami opadowymi na terenie Miasta Racibórz”⁷, którą podmiot ten opracował w 2014 r. W 2018 r. zlecono sporządzenie aktualizacji tejże koncepcji. Przedmiotowa koncepcja składała się z części opisowej, obliczeniowej i graficznej. W koncepcji tej zostały wskazane miejsca i problemy (m.in. zalewanie dróg błotem naniesionym z pól, zalewanie domów wodami opadowymi, czy przepełnione kolektory podczas ulewnych deszczy) dotyczące sieci kanalizacji deszczowej w podziale na stan istniejący oraz w przypadku rozbudowy Miasta. Zostały również zaproponowane działania inwestycyjne o charakterze naprawczym mające na celu usunięcie przyczyn głównych problemów w obecnej infrastrukturze (przykładowo modernizacja systemu kanalizacji deszczowej w ciągu ul. Górnej i ul. Dolnej;⁸ przebudowa przepompowni wód deszczowych przy ul. 1 Maja; przebudowa ul. Bojanowskiej), wskazano także działania systemowe o charakterze rozproszonym, mającym na celu redukcję spływu powierzchniowego oraz działania mające na celu zwiększenie retencji wód opadowych i drożność systemu. Miasto podejmowało działania w celu realizacji wniosków płynących z opracowanej koncepcji gospodarowania wodami opadowymi (przykładowo: modernizowało system kanalizacji deszczowej, przebudowywało przepompownie, udrażniało rowy melioracyjne).

(akta kontroli str. 111-158, 160-240, 248-260, 776-794)

Miasto przeprowadziło również inwentaryzację rowów melioracyjnych oraz sporządzoną w 2009 r. analizę granic zlewni dla rowów występujących na terenie gminy Racibórz, w ramach której dokonano m.in. analizy przepustowości głównych rowów znajdujących się na terenie Miasta Racibórz, wyznaczono zlewnie poszczególnych rowów i wyznaczono przepływy charakterystyczne, jakie winny być przez dany rów przeprowadzone w sposób bezpieczny.

(akta kontroli str. 111-158)

⁷ Zwaną dalej: Koncepcją gospodarowania wodami opadowymi.

⁸ To zadanie poddano kontroli.

Kwestie związane z gospodarowaniem wodami opadowymi i roztopowymi zostały ponadto uregulowane m.in. w:

- obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta,
- miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie Miasta,
- Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Racibórz na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 r.,
- Planie operacyjnym na realizację przedsięwzięć na lata 2016-2019,
- Wieloletniej Prognozie Finansowej,
- Planach finansowych Miasta na poszczególne lata objęte kontrolą.

Zapisy zawarte w tych dokumentach były zbieżne z przeprowadzoną analizą, której wyniki zawarto w koncepcji gospodarowania wodami opadowymi⁹.

(akta kontroli str. 111-158, 248-260, 1284-1286)

Prezydent Miasta wyjaśnił, że „*Miasto Racibórz na bieżąco ustala (...) potrzeby związane z kanalizacją deszczową, kierując się koordynacją prac z planowanymi przebudowami dróg gminnych oraz uzbrajaniem terenów. Potrzeby są również wskazywane po stwierdzeniu pojawiających się problemów zaistniałych w terenie. Jednocześnie realizacja zadań jest uzależniona od możliwości finansowych Miasta Racibórz*”. Ponadto dodał, że obecne uregulowania w tym zakresie - biorąc pod uwagę dostępne środki finansowe, jakie Miasto może przeznaczyć na działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych - odpowiadają aktualnym potrzebom.

(akta kontroli str. 111-158, 1132-1139)

Na terenie Miasta znajdowały się obszary zagrożone powodzią, jednak mające miejsce w okresie objętym kontrolą podtopienia wynikające z opadów atmosferycznych nie występowały na tych obszarach.

(akta kontroli str. 96-104, 1105, 1280)

1.3. Za 2018 i 2019 r. wysokość opłaty, o której mowa w art. 270 ust. 11 ustawy Prawo wodne, wyniosła odpowiednio 468,3 tys. zł i 577,3 tys. zł. Z kolei za 2017 r. wysokość opłaty dokonanej na podstawie art. 290 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska¹⁰ (w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2017 r.) wyniosła 103,5 tys. zł.

Prezydent wyjaśnił, że opłaty te ponoszone były w całości z budżetu Miasta.

(akta kontroli str. 111-117, 1256, 1278-1279)

1.4. W Mieście w latach 2018-2020 (I kwartał) nie uruchamiano programów dofinansujących przedsięwzięcia służące zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych przez właścicieli nieruchomości.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że „*Powodem takich działań był brak przeznaczenia środków finansowych na ten cel. Priorytetem w dotychczasowych działaniach były zadania związane z poprawą jakości powietrza i ograniczaniem niskiej emisji oraz doskonaleniem systemu gospodarki odpadami. Jednocześnie Miasto zachęcało do zagospodarowywania wód opadowych i roztopowych na terenach nieruchomości prywatnych przy okazji spotkań z mieszkańcami, organizowanych na potrzeby*

⁹ W dokumentach tych nie określono aktualnych i docelowych wskaźników zagospodarowania wód opadowych i roztopowych.

¹⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 519, ze zm. (aktualnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, ze zm.).

zadań związanych z porządkowaniem spraw dotyczących gospodarki wodno-ściekowej na wybranych ulicach”.

Ponadto Prezydent, odnosząc się do kwestii stosowania przy realizowanych inwestycjach rozwiązań sprzyjających zwiększeniu retencji, opóźnianiu odpływu i oczyszczaniu wód opadowych i roztopowych wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą, przy realizacji inwestycji dotyczących parkingów, miejsc postojowych czy zatoki postojowej, wykonywano utwardzenie z płyt ażurowych betonowych z wypełnieniem kruszywem.

Ponadto w okresie objętym kontrolą zakończono budowę jednego zbiornika retencyjnego oraz jeden zbiornik retencyjny był w trakcie budowy.

(akta kontroli str. 10-19, 1275-1276, 1281-1283)

1.5. W latach 2018-2020 (I kwartał) na terenie Miasta Racibórz odnotowano jeden przypadek odprowadzania wód opadowych i roztopowych na grunty sąsiednie.

W dniu 29 października 2018 r. do Urzędu Miasta Racibórz wpłynęło pismo osoby prywatnej, w którym zażądano interwencji i ewentualnego rozwiązania problemu dotyczącego odprowadzania na nieruchomość wnioskodawcy wód opadowych przez właściciela gruntu sąsiadującego z ich nieruchomością. W dniu 15 listopada 2018 r. pracownik Urzędu Miasta przy udziale wnioskodawców dokonał oględzin nieruchomości, na którą spływają wody opadowe z nieruchomości sąsiadującej. Pismem z dnia 26 listopada 2018 r. Prezydent Miasta Racibórz zwrócił się z prośbą do właściciela gruntu sąsiadującego z nieruchomością wnioskodawców o usunięcie nieprawidłowości w sposobie odprowadzania wód opadowych oraz zobligował go do poinformowania o zastosowanych rozwiązaniach, jednocześnie informując, że brak reakcji w wyznaczonym terminie spowoduje wszczęcie postępowania administracyjnego w tej sprawie. Obie strony potwierdziły usunięcie stanu niepożądanego.

(akta kontroli str. 241-247, 1144-1146)

1.6. W Mieście nie ustalono zasad ponoszenia opłat za wykorzystanie miejskiej infrastruktury do odprowadzania wód opadowych i roztopowych z nieruchomości nienależących do Miasta.

Prezydent wyjaśnił, że podstawą braku wprowadzenia powyższych opłat była opinia radcy prawnego wskazująca na znaczne wątpliwości interpretacyjne względem regulacji prawnych oraz niedopuszczalność przedstawionego rozwiązania dotyczącego pobierania przez Miasto opłat od mieszkańców, za utrzymanie sieci kanalizacji deszczowej.

W przywołanej przez Prezydenta Miasta opinii prawnej z dnia 3 kwietnia 2018 r.¹¹, sporządzający ją Radca Prawny wskazał m.in., że:

- Ustawa Prawo wodne nie przewiduje w swej treści możliwości partycypacji mieszkańców gminy w kosztach utrzymania sieci kanalizacji deszczowej z uwagi na fakt, iż regulacje tejże ustawy nie uznają jej za urządzenie wodne, w odróżnieniu od samego wylotu urządzeń kanalizacyjnych;
- Przy wprowadzeniu takich opłat, jako podstawy prawnej takiego działania można doszukiwać się w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej¹². Zgodnie z tym przepisem, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, organy stanowiące jednostkę samorządu terytorialnego postanawiają o wysokości cen i opłat albo o sposobie ustalania cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności

¹¹ Uzupełniającą opinię prawną z 14 i 16 marca 2018 r.

¹² Dz. U. z 2019 r. poz. 712, ze zm.

publicznej jednostek samorządu terytorialnego, wskazując jednocześnie, że sieć kanalizacyjna będzie stanowić obiekt użyteczności publicznej. Jednakże wątpliwości budzić będzie, czy samo istnienie takiej sieci uznać można za korzystanie z niej przez mieszkańców, uzasadniające zastosowanie takiej regulacji, bowiem rozwiązanie takie będzie rodziło szereg zagrożeń w przedmiocie ewentualnego zakwestionowania takich regulacji;

- Podstawą mogłoby być umowne uregulowanie obowiązku ponoszenia opłat za korzystanie z sieci kanalizacji deszczowej bezpośrednio przez gminną osobę prawną, której by przekazano mienie stanowiące sieć kanalizacji deszczowej oraz umieszczenie tego charakteru działalności gospodarczej w umowie takiej spółki, celem wyposażenia jej w przewidziane prawem kompetencje.

NIK zauważyła, że wprowadzenie decyzji o celowości ustalenia opłat z tytułu korzystania z kanalizacji deszczowej leży w gestii organów Gminy, to jednak należy mieć na względzie, że konsekwencją nieustalenia tych opłat jest ponoszenie ciężaru bieżącego utrzymania ww. infrastruktury wyłącznie z budżetu Gminy, pomimo że jest ona eksploatowana również przez inne podmioty. Nieustalenie zasad partycypacji w kosztach jej utrzymania jest zatem nieuzasadnione ekonomicznie i nie stanowi zachęty do zagospodarowywania wód opadowych przez właścicieli nieruchomości, np. poprzez retencjonowanie lub infiltrację wód pochodzących z opadów atmosferycznych.

Miasto nie posiadało informacji o liczbie nieruchomości prywatnych ogółem oraz takich, które są podłączone i odprowadzają wody opadowe do kanalizacji deszczowej Miasta, jak również takich, na których wody opadowe i roztopowe zostały zagospodarowane przez ich właścicieli „we własnym zakresie”.

Wydatki dotyczące sieci kanalizacji deszczowej¹³ w 2016 r. wyniosły 801,4 tys. zł (co stanowiło 0,45% wydatków Miasta ogółem), w 2017 r. 821,7 tys. zł (0,41%), w 2018 r. 985,2 tys. zł (0,46%), zaś w 2019 r. wyniosły 2 066,5 tys. zł (0,88%), natomiast w I kwartale 2020 r. wyniosły 209,6 tys. zł (0,35%).

(akta kontroli str. 111-158, 1147-1155, 1286-1292)

1.7. Prezydent Miasta w latach 2018-2020 (I kwartał) podejmował działania mające na celu ustalenie podmiotów zobowiązanych, na podstawie art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne, do ponoszenia opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej.

W tym celu dokonano analizy działek, które mogłyby ewentualnie podlegać ww. opłacie i sporządzono wykaz nieruchomości z wyszczególnieniem działek ewidencyjnych, ich właścicieli, powierzchni uszczelnionych, które potencjalnie mogłyby podlegać opłacie z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji terenowej. W celu zdobycia niezbędnych danych opracowano wzór ankiety oraz w 2018 r. przesłano go wraz z pismem przewodnim do 64 wytypowanych właścicieli nieruchomości. Po analizie otrzymanych informacji nie ustalono konieczności naliczenia ww. opłaty z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji terenowej, bowiem żadna z nieruchomości nie spełniała kryteriów do obciążenia taką opłatą.

Ponadto Prezydent Miasta, w celu ustalenia nieruchomości mogących potencjalnie podlegać ww. opłacie, zwrócił się o dane mogące przyczynić się do ustalenia takiego obowiązku do trzech instytucji, tj. Starostwa Powiatowego w Raciborzu,¹⁴ Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie - Regionalnego Zarządu

¹³ Obejmujące wydatki poniesione na remonty, konserwacje i bieżące utrzymanie sieci.

¹⁴ Pismem z dnia 12 marca 2018 r.

Gospodarki Wodnej w Gliwicach,¹⁵ Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie - Zarządu Zlewni w Gliwicach¹⁶. W odpowiedzi na przesłane pisma ww. instytucje nie wskazały nieruchomości mogących podlegać ww. opłacie.

Dodatkowo na stronie internetowej Miasta zamieszczono w dniu 21 stycznia 2019 r. ogłoszenie o ustawowym obowiązku składania Prezydentowi Miasta oświadczeń w celu ustalenia wysokości opłaty z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji terenowej. W informacji umieszczonej na stronie internetowej zawarto kryteria kwalifikujące daną nieruchomość do złożenia stosownego dokumentu wraz ze wzorem oświadczenia.

W wyniku podjętych działań Prezydent Miasta nie stwierdził konieczności ponoszenia przez jakikolwiek podmiot ww. opłat. Powyższe potwierdziły również informacje pozyskane przez kontrolerów w trakcie trwania kontroli na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK, od Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Gliwicach, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Gliwicach oraz Starosty Powiatu Raciborskiego.

(akta kontroli str. 106-110, 1211-1231)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto prawidłowo realizowało zadania związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych. Miasto dysponowało rzetelną wiedzą na temat posiadanej infrastruktury służącej odprowadzaniu wód opadowych i roztopowych. Rozpoznano potrzeby związane z zagospodarowywaniem wód opadowych i roztopowych, w tym konieczne do zrealizowania zadania inwestycyjne w celu poprawy stanu technicznego, jak i ulepszenia sprawności sieci kanalizacji opadowej i roztopowej. Jednocześnie, w ramach możliwości finansowych Miasta, realizowano wnioski wypływające z przeprowadzonych analiz odnoszących się do gospodarowania wodami opadowymi. Prezydent Miasta podejmował działania mające na celu ustalenie podmiotów zobowiązanych, na podstawie art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne, do ponoszenia opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. Miasto posiadało stosowne pozwolenia wodnoprawne i odprowadzało z tego tytułu opłaty określone w art. 270 ust. 11 ww. ustawy za odprowadzanie wód opadowych.

2. Wydatkowanie środków na realizację zadań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych

Opis stanu
faktycznego

2.1. W latach 2018-2020 zaplanowano i realizowano 14 zadań z zakresu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych¹⁷, z których do dnia 31 marca 2020 r.:

- osiem zakończono¹⁸, w tym pięć w ramach zadań inwestycyjnych rozpoczętych przed 2018 r.,

¹⁵ Pismem z dnia 12 marca 2018 r.

¹⁶ Pismem z dnia 21 stycznia 2019 r. i 22 stycznia 2020 r.

¹⁷ W 9 z 14 zadań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i deszczowych były realizowane w ramach przedsięwzięć obejmujących uzbrojenie terenów w sieci infrastruktury technicznej oraz budowę i modernizację dróg wraz z siecią kanalizacji deszczowej.

¹⁸ Główne obiekty/elementy tych zadań służące zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych to: budowa sieci kanalizacji deszczowej o średnicy 0,160m; budowa odcinków kanalizacji deszczowej o średnicy 0,160m; przebudowa sieci kanalizacji deszczowej; budowa podziemnej przydomowej przepompowni wód opadowych; budowa sieci kanalizacji deszczowej o średnicy 0,500m, 0,400m, 0,315m, 0,160m; budowa sieci kanalizacji deszczowej; budowa sieci kanalizacji deszczowej; budowa sieci kanalizacji deszczowej o średnicy 0,315m.

- sześć było zrealizowanych częściowo¹⁹, w tym cztery rozpoczęte w ramach zadań inwestycyjnych przed 2018 r. (w jednym przypadku - wykonano tylko dokumentację projektową²⁰)²¹.

Ponadto w 2019 r. zlecono opracowanie dokumentacji projektowej dla dwóch zadań, którym mają współtowarzyszyć przedsięwzięcia z zakresu kanalizacji deszczowej, tj. (1) opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na przebudowę ul. Bema w Raciborzu - ponosząc wydatki w kwocie 24,23 tys. zł oraz (2) opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na przebudowę ul. Cecylii (od ul. Przejazdowej do ul. Malczewskiego) – dla którego, wg stanu na koniec I kw. 2020 r., nie dokonano jeszcze odbioru dokumentacji.

Na realizację ww. 16 zadań wydatkowano łącznie 3 607,47 tys. zł²² (w tym 1 898,15 tys. zł na zadania zakończone), co zostało sfinansowane ze środków własnych 2 442,73 tys. zł (w tym 1 312,97 tys. zł na zadania zakończone), a w dwóch przypadkach ze środków zewnętrznych, tj. w kwocie 579,56 tys. zł z Funduszu Dróg Samorządowych²³ (budowa nawierzchni ulicy Chorwackiej wraz z odwodnieniem) i w kwocie 585,18 tys. zł ze środków EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014–2020 (zadanie „Przygotowanie terenów inwestycyjnych typu brownfield, poprzez uzbrojenie w sieci infrastruktury technicznej działek w obrębie ulic Cecylii i Gospodarczej w Raciborzu”).

(akta kontroli str. 248-251, 258-268, 585-592)

W trakcie realizacji zadań inwestycyjnych, w tym wieloletnich (ujętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej do 2035 r.), obejmujących także zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, dokonywano korekt planowanych i realizowanych kwot wydatków spowodowanych uzasadnionymi zmianami wcześniejszych założeń inwestycyjnych lub przesunięciami czasowymi w ich realizacji.

(akta kontroli str. 776-777, 779-786)

Na okoliczność nieopracowania krótko- lub długoterminowych planów działań inwestycyjnych ujętych w „Koncepcji...”, w celu wdrożenia zaleceń i wniosków z niej wynikających, Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił, że kierując się potrzebą koordynacji prac w tym zakresie z planowanymi przebudowami dróg gminnych oraz uzbrajaniem terenów na bieżąco ustalane są potrzeby związane z kanalizacją deszczową. Stwierdził także: *„Potrzeby są również wskazywane po stwierdzeniu pojawiających się problemów zaistniałych w terenie. Jednocześnie potrzeba realizacji działań inwestycyjnych zostaje sukcesywnie zgłaszana do ujęcia*

¹⁹ Odpowiednio dla zadań: (1) Modernizacja systemu kanalizacji deszczowej w ciągu ul. Górnej i ul. Dolnej w Raciborzu – 56%, (2) Przebudowa przepompowni wód deszczowych przy ul. 1 Maja – 25%, (3) dostawa jednej kompletnej przepompowni wód deszczowych i jednej kompletnej przepompowni ścieków sanitarnych dla działki nr 199/197 lokalizowanej przy ul. Bartka Lasoty w Raciborzu – 0%, (4) Budowa nawierzchni drogi - ul. Chorwacka – I etap – 39%, (5) Przebudowa ul. Bojanowskiej – 2%, (6) Przebudowa drogi (łącznik ulic Anny i Starowiejskiej) - 2% (wykonano dokumentację projektową). Główne obiekty/elementy tych zadań służące zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych to: budowa zbiornika retencyjnego, przebudowa fragmentu sieci wraz z wylotem do rowu i zwiększenie jego przepustowości; przebudowa przepompowni wód opadowych wraz z przebudową części sieci; budowa przepompowni wód opadowych; budowa sieci kanalizacji deszczowej; budowa sieci kanalizacji deszczowej.

²⁰ Dotyczy zadania „Przebudowa drogi (łącznik ulic Anny i Starowiejskiej)” zaplanowanego na lata 2018-2021.

²¹ W wyniku których przybyło 2 072 metrów kanalizacji deszczowej zamkniętej.

²² Kwota 3 607,47 tys. zł obejmuje także nakłady na przedsięwzięcia współtowarzyszące w przypadku 5 z 16 zadań realizowanych w latach 2018-2020, w przypadku których nie można wyodrębnić poniesionych wydatków wyłącznie dotyczących kanalizacji deszczowej z uwagi na kompleksowy charakter tych zadań: (1) 15-084/IU Uzbrojenie w sieci infrastruktury technicznej w tym budowa drogi dojazdowej wraz z rondem do terenów inwestycyjnych położonych w Raciborzu przy ulicy Bartka Lasoty - dostawa jednej kompletnej przepompowni wód deszczowych i jednej kompletnej przepompowni ścieków sanitarnych dla działki nr 199/197 lokalizowanej przy ul. Bartka Lasoty w Raciborzu, (2) 19-012/IU,DM Budowa nawierzchni drogi - ul. Chorwacka – I etap, (3) 18-006/IU Przebudowa ul. Bojanowskiej, (4) 18-004/DM Przebudowa drogi (łącznik ulic Anny i Starowiejskiej), (5) 00-015/IU Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na przebudowę ul. Cecylii (od ul. Przejazdowej do ul. Malczewskiego).

²³ Ustawa z 23 października 2018 r. o Funduszu Dróg Samorządowych (Dz. U. poz. 2161, ze zm.).

w budżecie Miasta, a ich realizacja uzależniona jest od możliwości finansowych gminy. W przypadku podjęcia decyzji o realizacji danego zadania, zostaje ustalony plan działania oraz ewentualna etapowość prac. (...) Na bieżąco planowane są także działania utrzymaniowe w zakresie rowów i kanalizacji deszczowej.

(akta kontroli str. 786)

Przed ujęciem inwestycji związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych w Wieloletniej Prognozie Finansowej i budżecie miasta, pracownicy Urzędu dokonywali rozeznania możliwości ich współfinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Prezydent Miasta wyjaśnił, że przygotowując się do realizacji różnych inwestycji, Miasto Racibórz wnikliwie analizuje możliwość pozyskania dofinansowania, w tym badane są możliwości uzyskania dofinansowania poprzez analizę ogłoszonych naborów czy też dostępnych programów upublicznionych na stronach internetowych poszczególnych instytucji, a w przypadku wątpliwości w ramach dostępnych na stronach internetowych poszczególnych instytucji informacji odnośnie do możliwości uzyskania dofinansowania - pracownicy konsultują się telefonicznie z daną instytucją.

(akta kontroli str. 799-825)

2.2. Analizą w zakresie przygotowania i prawidłowości przeprowadzenia inwestycji objęto dwa zadania dot. zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, rozpoczęte i zakończone w okresie objętym kontrolą, na które poniesiono największe kwoty wydatków, tj.:

1. „Budowa sieci kanalizacji deszczowej wraz z przyłączami dla nowych terenów budowlanych pomiędzy ul. Górną i ul. Dolną (ul. Chorwacka) w Raciborzu”, na którą wydatkowano 487,97 tys. zł²⁴,
2. „Budowa kanalizacji deszczowej przy ul. Koszalińskiej”, na którą wydatkowano 156,18 tys. zł²⁵.

W wyniku badania dokumentacji ww. inwestycji oraz przeprowadzonych oględzin ustalono, że:

- wykonano dla nich dokumentację projektową i uzyskano niezbędne uzgodnienia; rozpoczęcie robót budowlanych było poprzedzone ich zgłoszeniem do Starosty Raciborskiego i uzyskaniem zaświadczenia o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu na podstawie art. 30 ust. 5aa ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²⁶,
- wykonawca robót budowlanych dla zadania wymienionego w pkt. 1 został wyłoniony w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁷, a wykonawcę zadania wymienionego w pkt. 2 wyłoniono w trybie procedury wewnętrznej, z uwagi na wartość zamówienia nieprzekraczającą równowartości kwoty 30 000 euro,

²⁴ Zakres zadania obejmował budowę sieci kanalizacji deszczowej o średnicy 0,500m, 0,400m, 0,315m, 0,160m wraz z przyłączami wzdłuż drogi ul. Chorwackiej w Raciborzu. Zgodnie z przedmiarem robót do zrealizowania było m.in. dostawa i montaż kanałów z rur PP i PVC o łącznej długości 766,3 m, 18 studni rewizyjnych z kręgów betonowych o śr. 1000mm; 17 studzienek kanalizacyjnych systemowych „Vawin” o średnicy 315 (kineta 160) mm i zamknięcie rurą teleskopową z pokrywą żeliwną C-250.

²⁵ Zakres zadania obejmował budowę 15 przyłączy odprowadzających wody deszczowe i roztopowe z posesji zlokalizowanych wzdłuż ul. Koszalińskiej w Raciborzu. Zgodnie z przedmiarem robót do zrealizowania było m.in. dostawa i montaż kanałów z rur PVC łączonych na wciśk o średnicy zewnętrznej 160mm o długości 22,5 metrów.

²⁶ Dz.U. z 2019 poz. 1186, ze zm.

²⁷ Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.

- umowy na wykonanie robót budowlanych zawarte z wyłonionymi wykonawcami zrealizowano w ustalonych terminach i zakresie rzeczowym, co zostało potwierdzone protokołami odbiorów częściowych i końcowych oraz zweryfikowane w trakcie oględzin; umowy nie były zmieniane, a ich rozliczenia dokonano zgodnie z ustalonymi w nich warunkami,
- nadzór inwestorski dla zadania wymienionego w pkt. 1 był realizowany przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia budowlane, która dokonywała odbiorów częściowych robót, w tym ulegających zakryciu, co było potwierdzane stosownymi zapisami w dzienniku budowy²⁸; dla zadania z ww. pkt. 2 nie prowadzono dziennika budowy z uwagi na przedmiot robót obejmujący budowę przyłączy kanalizacji deszczowej, dla których wykonania nie jest wymagane prowadzenie ww. dokumentu - niemniej jednak nadzór nad ich wykonywaniem oraz odbioru robót dokonywał pracownik Urzędu posiadający stosowne uprawnienia²⁹,
- wybudowane obiekty przyjęto do użytkowania niezwłocznie po ich wykonaniu,
- zaplanowano w budżecie środki na ich realizację, finansując wydatki ze środków własnych Miasta.

Obiekty powstałe w wyniku realizacji ww. dwóch zadań, przyjęte na stan w 2019 r., były objęte pisemnymi gwarancjami udzielonymi przez wykonawców, w ramach których przewidziano przeglądy gwarancyjne przed ich upływem, co było zgodne z zawartymi umowami.

(akta kontroli str. 261-775, 801-802, 827-832, 835)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Środki na realizację zadań inwestycyjnych w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych objętych szczegółową analizą wydatkowano w sposób oszczędny i wydajny. Środki te wydatkowano zgodnie z planem i umowami zawartymi z wykonawcami robót, uzyskując zamierzone efekty. Przedsięwzięcia te przeprowadzono zgodnie z uzyskanymi pozwoleniami, na podstawie wymaganej dokumentacji i odebrano w sposób przewidziany w umowach.

OBSZAR

3. Przygotowanie, nadzór i kontrola nad realizacją zadań w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych

Opis stanu
faktycznego

3.1. Rozwiązania organizacyjne związane z realizacją zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych z terenu Miasta wraz z zarządzaniem daną infrastrukturą techniczną zostały opisane w punkcie 1.1. niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 10-95, 1156-1157)

W latach 2018-2020 Miasto zlecało Wodociągom Raciborskim bieżące utrzymanie kanalizacji deszczowej na terenie Miasta oraz naprawę sieci kanalizacji deszczowej będącej własnością Miasta.

W umowie szczegółowo opisano jej przedmiot i zakres. Przedmiot umowy realizowany był wg comiesięcznych harmonogramów rzeczowo-finansowych, jak i indywidualnych zleceń nieujętych w tych harmonogramach, a wymagających

²⁸ W jednym przypadku inspektor nadzoru inwestorskiego stwierdził prowadzenie prac niezgodnie z dokumentacją budowlaną, co zostało wyjaśnione w trakcie wykonywania robót, a następnie niezgodności były usunięte przez wykonawcę.

²⁹ Posiadający przygotowanie do wykonywania samodzielnej funkcji kierownika budowy i robót o specjalności instalacyjno-inżynierskiej w zakresie sieci sanitarnych oraz instalacji sanitarnych.

realizacji. Nadzór nad realizacją umowy sprawowali Naczelnik Wydziału Komunalnego oraz Inspektor z Wydziału Komunalnego. Z realizacji przedmiotu zamówienia sporządzano comiesięczne protokoły odbioru robót.

(akta kontroli str. 876-1062, 1268-1272)

3.2. Sprawami związanymi z gospodarowaniem wodami opadowymi i roztopowymi w latach 2018-2020 (I kwartał) zajmowały się:

- w Wydziale Komunalnym dwie osoby, które miały ukończone studia wyższe, jedna na kierunku ochrona środowiska, a druga na kierunku inżynieria środowiska. Dodatkowo jedna z nich brała udział w szkoleniach „Nowe prawo wodne 2018” (w 2018 r.)³⁰ oraz „Nowe prawo wodne w praktyce gmin i przedsiębiorstw wod-kan.” (w 2017 r.);
- w Wydziale Ochrony Środowiska i Rolnictwa cztery osoby, które miały ukończone studia wyższe, jedna na kierunku inżynieria i ochrona środowiska, druga na kierunku inżynieria środowiska, trzecia na kierunku ogrodnictwo, zaś czwarta na kierunku mechanizacja rolnictwa. Ponadto jedna z tych osób brała udział w szkoleniu „Zadania i obowiązki w gminach według obowiązującego nowego prawa wodnego” (w 2019 r.)³¹;
- w Wydziale Dróg Miejskich trzy osoby, które miały ukończone studia wyższe, jedna na kierunku budownictwo, druga na kierunku technologia i organizacja budownictwa, trzecia na kierunku inżynieria środowiska;
- w Wydziale Zarządzania Kryzysowego trzy osoby, które miały ukończone studia wyższe, jedna na kierunku administracja, druga na kierunku politologia, a trzecia na kierunku administracja oraz politologia.

Wszystkie osoby zostały zaznajomione z zakresem ich obowiązków, sposobem wykonywania pracy na wyznaczonych stanowiskach oraz ich podstawowymi uprawnieniami, stosownie do wymogu określonego w art. 94 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.³² Zadania i obowiązki tych osób odnosiły się do zagospodarowania wód opadowych i roztopowych.

(akta kontroli str. 1158-1209, 1273-1274)

3.3. W okresie objętym kontrolą bieżące utrzymanie kanalizacji deszczowej Miasto zlecało Wodociągom Raciborskim (co zostało opisane powyżej w punkcie 1 niniejszego obszaru). Umowy na to zadanie zawierano na okres jednego roku. Prezydent Miasta wyjaśnił, że podmiot ten dysponował zapleczem technicznym do wykonania przedmiotu umów i posiadał m.in. trzy koparko-ladowarki, cztery ciągniki rolnicze z przyczepami, cztery samochody ciśnieniowe do czyszczenia kanalizacji, jeden samochód specjalny do monitoringu kanalizacji (tzw. kamerowóz), dwa agregaty hydrauliczne z osprzętem takim jak pompy i młoty kujące, pięć agregatów prądotwórczych przenośnych, jeden młot spalinowy kujący, jeden młot pneumatyczny ze sprężarką przewoźną, pięcioma młotami udarowo-obrotowymi, dwiema piłami do cięcia nawierzchni, pięcioma przecinarkami spalinowymi ręcznymi, pięcioma pompami szlamowymi, trzema zagęszczarkami gruntu, sześcioma ubijkami, trzema wykaszarkami spalinowymi.

(akta kontroli str. 876-1062, 1106-1109)

Analizie poddano trzy wybrane w sposób losowy awarie dotyczące kanalizacji deszczowej, które zostały zlecone Wodociągom Raciborskim w trybie nagłym. Awarie te zostały usunięte przez Wodociągi Raciborskie niezwłocznie (w tym

³⁰ Finansowane przez Miasto.

³¹ Finansowane przez Miasto.

³² Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, ze zm..

samym dniu, w którym dokonano zgłoszenia). Wskazuje to, że Miasto powierzyło usługi bieżącego utrzymania kanalizacji deszczowej podmiotowi, który dysponował zapleczem technicznym umożliwiającym bieżące utrzymanie infrastruktury dotyczącej zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych oraz sieci kanalizacji deszczowej.

(akta kontroli str. 1277)

3.4. Prezydent Miasta nadzorował i kontrolował realizację zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych poprzez system sprawozdań z poszczególnych wydziałów, którym przypisano zadania z tym związane. Odnośnie do sprawozdań z wykonywanych zadań związanych z zagospodarowywaniem wód opadowych i roztopowych, jakie były przedstawiane Prezydentowi Miasta i Radzie Miasta, Prezydent wyjaśnił, że *„Sprawozdawczość z wykonywanych zadań związanych z zagospodarowywaniem wód opadowych i roztopowych była przedstawiana Prezydentowi Miasta w formie sprawozdania z realizacji planów działalności Wydziału Komunalnego. Ponadto na sesjach Rady Miasta, po uzgodnieniu z Prezydentem Miasta, przedstawiano:*

- *realizację inwestycji miejskich i remontów w danym roku,*
- *wykonanie budżetu miasta za I półrocze w danym roku,*
- *wykonanie budżetu miasta za dany rok,*
- *Raport o stanie gminy za rok 2018,*
- *Raport z realizacji Dokumentu Operacyjnego do „Aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta Racibórz do roku 2020” za rok 2017 i 2018.*

W ramach ww. działań były również ujęte sprawy związane z zagospodarowywaniem wód opadowych i roztopowych.

(akta kontroli str. 10-19)

W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 marca 2020 r. żadna z kontroli zewnętrznych, kontroli wewnętrznych, jak też audytów wewnętrznych, nie dotyczyła kwestii związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych.

(akta kontroli str. 105)

W okresie objętym kontrolą, w ramach planowanych modernizacji dróg gminnych, Miasto zlecało Wodociągom wykonanie rozeznań pod kątem poprawności odprowadzania wód opadowych i roztopowych na ulicach wskazanych do remontu. Przedmiotowych przeglądów dokonano w sześciu rejonach³³. We wszystkich tych rejonach, w odniesieniu do części nieruchomości, wykryto nieprawidłowe podłączenia przykanalików odprowadzających wody opadowe i roztopowe do kanalizacji sanitarnej. Miasto poinformowało właścicieli nieruchomości nieprawidłowo podłączonych o konieczności uregulowania nieprawidłowych przyłączy odprowadzających wody opadowe do sieci kanalizacji sanitarnej.

(akta kontroli str. 1258-1267, 1342-1345)

Prezydent Miasta wyjaśnił, że w odniesieniu do wyremontowanych już trzech rejonów ulic³⁴ Miasto wykonało odcinki sieci kanalizacji deszczowej do granic nieruchomości prywatnych, w celu umożliwienia podpięcia elementów odprowadzających wody opadowe i roztopowe do kanalizacji deszczowej, zaś

³³ Rejon ulic: Willowej, Elżbiety, Bojanowskiej, Staszica, Rymera i Rodziewiczówny.

³⁴ Ulic: Elżbiety, Willowej i Rymera część I.

w stosunku do pozostałych rejonów³⁵ zamierza wykonać takie odcinki sieci kanalizacji deszczowej.

(akta kontroli str. 1275-1276, 1281-1283)

Prezydent Miasta wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą nie stwierdzono przypadków odprowadzania ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych przeznaczonych do odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Ponadto wyjaśnił, że „W ramach planowanych remontów dróg, Miasto wykonało (ul. Elżbiety, ul. Willowa, ul. Rymera I część) / bądź zamierza wykonać (ul. Rymera II część, ul. Bojanowska, ul. Staszica, ul. Rodziewiczówny) odcinki sieci kanalizacji deszczowej do granic nieruchomości prywatnych, w celu umożliwienia podpięcia elementów odprowadzających wody opadowe i roztopowe do kanalizacji deszczowej. W przypadkach realizacji inwestycji właściciele nieruchomości zostali poinformowani o konieczności uregulowania nieprawidłowych przyłączy odprowadzających wody opadowe do sieci kanalizacji sanitarnej, do czego obowiązuje art. 9 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Dodatkowo w ul. Bojanowskiej stwierdzono 1 przypadek odprowadzania ścieków do kanalizacji deszczowej. Zgodnie z informacją uzyskaną z Wodociągów Raciborskich Sp. z o.o., przepięcie rzeczowego przyłącza do kanalizacji sanitarnej jest wstępnie uzgodnione z wykonawcą przeprowadzającym remont ww. ulicy tak, aby prace związane z przebudową jezdni zsynchronizować z przedmiotową przebudową przyłącza, najpóźniej do końca 2020 r. Jednocześnie informuję, iż w związku ze zgłoszeniami mieszkańców, Miasto Racibórz przeprowadziło 2 kontrole nieruchomości: z podejrzeniem nieprawidłowego odprowadzania ścieków do kanalizacji deszczowej oraz z przypuszczeniem odprowadzania wód opadowych do kanalizacji sanitarnej. Potwierdzono 1 przypadek podłączenia przelewu ze zbiornika bezodpływowego do kanalizacji deszczowej. Mieszkanka została zobligowana do niezwłocznego uregulowania nieprawidłowego odprowadzenia oraz przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej, zgodnie z zapisami obowiązującego prawa.”.

(akta kontroli str. 1342-1345)

3.5. Prezydent, stosownie do wymogu art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne, sporządzał roczne sprawozdania z realizacji działań zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry³⁶ za 2018 rok i za 2019 rok, przekazując je Ministrowi Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej odpowiednio 28 lutego 2019 r. i 28 lutego 2020 r.

(akta kontroli str. 159)

3.6. Na podstawie analizy rejestru skarg, wniosków i petycji za lata 2018-2020 (I kwartał) ustalono, że żadna skarga, wniosek czy petycja nie dotyczyły spraw dotyczących kwestii związanych z zagospodarowaniem wód opadowych.

(akta kontroli str. 1105)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Miasto było należycie przygotowane do realizacji zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych. W Urzędzie w sposób jasny i precyzyjny przypisano zadania związane z gospodarowaniem wodami opadowymi i roztopowymi poszczególnym wydziałom Urzędu, jak i pracownikom w nim zatrudnionym, zaś osoby zajmujące się tym zagadnieniem posiadały odpowiednie

³⁵ Ulic: Bojanowskiej, Staszica, Rodziewiczówny i Rymera część II.

³⁶ W tym samym piśmie poinformował, że nie podejmowano w danym roku działań w planie zarządzania ryzykiem powodziowym oraz programie ochrony wód morskich.

kwalifikacje do prawidłowego realizowania przypisanych im zadań/czynności z tym związanych. Nadzór nad realizacją zadań związanych z wodami opadowymi i roztopowymi sprawowany był efektywnie i skutecznie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 27 sierpnia 2020 r.

Kontroler
Mieczysław Handzel
Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

.....